



Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Monopolium ex emptione omnium mercium, num. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

prater leges grauiter id inhibentes, esse
potest eadem, quam in simili mox di-
cam num.^{15.}

^a Delug. t. 2. de just. d. 26. sec. 22.
n. 175. l. Caram. lib. 2. th. mor. n. 845.
^c Molin. d. 345.

Monopolium ex emptione omnium
mercium.

13. Vel possumus loqui de multis,
qui simul conspirantes simul emunt, ut
carius vendant; & hi difficuler à
peccato contra charitatem excusantur,
tum quia sic facilius induceretur penur-
ia in ciuitate, contra bonum publicum,
tum quia regulariter deinde (in-
ducta iam penuria) carius, quam fu-
set pretium, etiam summum, ceteri
vendent.

14. Ad coëmptionem omnium
mercium facit casus, quem narrat Sil-
coëmant omnes merces certi generis,
omne v. g. frumentum, ut ipsi soli ven-
dant etiam expectando tempus penu-
riae & inopiae quo vendant carius, si uit & abjectit: has deinde collegit alius
quidem pretio justo vendant, spectatis mercator. partes conjunxit, legitque;
omnibus circumstantijs, ut mox num-
21. dicam, non peccant i contra justi-
tiam commutatiuam, vnde ad nullam
restitutionem obligantur; ratio est,
quia justo pretio emunt, justoque, ut
supponimus, vendunt.

ⁱ Molin. d. 345. Less lib. 2. c. 21.
n. 151. aliquique apud Bon. disp. 3. de con-
tr. q. 2. p. 3. n. 4. contra Navar. A7 or.
alios, putantes peccare contra justitiam.

12. An peccent contra charitatem,
est omnino distinguendum: vel enim
loqui possumus de illo uno, qui sine
conventione cum alijs, sibi dictas om-
nes merces emit; & hunc ne peccare
quidem contra charitatem docent Mo-
lina l, & Delugo m, præscindendo
semper à lege prohibente, vel à domino
valde notabili reip. ratio esse potest,
quia sibi providere quilibet in suis ne-
gotiationibus per suam diligentiam po-
test.

ⁱ Mol. ibid. concl. 2. m Delugo ib.
n. 178.

15. Affirmat Rebellius o: negat
ipse Silvester. cum quo sentit Layman
p; cum enim (ait Layman) mercator
, ille literas laceratas in publicum ab-
, jecit, & veluti pro derelictis habuit,
, hoc ipso omnibus fragmentorum il-
, lorum potestatem ac vsum fecisse
, censetur, ut proinde quisque in suum
, commodum ijs vti potuerit; itaque
, rectè sic resoluit Silvester: si quis lite-
, ras in publicum locum abjectas legit,
, solam, ut sciat, curiositas est; si ut sibi
, provideat, cemmodisque suis studeat,
, humana, non vitiosa prudentia est.
Hæc Silvester, & hactenus Layman,
apud quos sit hujus doctrinæ authori-
tas.

^o Rebell. p. 2. l. 9. qn. 7. n. 9. p.
Layman. l. 3. sec. 5. tr. 3. p. 1. cap. 4.
num. 5.

16. Ego



16. Ego enim non excusarem à do-
lo & consequenter ab injustitia illum,
qui legeret literas alterius , quas in ijs
circumstantijs invenit, ut certo mora-
liter judicet , non esse consulto dereli-
ctas, sed casu amissas vel non bene con-
scissas. Ratio est, quia tunc non mili-
tar ratio excusationis : tunc enim Do-
minus non censetur illarum literarum
vsum liberum alijs dedisse. Si tu in-
veni s chartam , in qua sint alicuius
scripta peccata ad confessionem , au-
toremque noscas, illamne legere aude-
bis?

17. Notat præterea ibidem Lay-
man, si in literis abjectis aliquid occul-
tum quis legat , eum peccare contra
charitatem, immo & contra justitiam,
si illud alteri manifestet , vnde dam-
num injustum alicui contingat, sicuti
peccaret, qui ostenderet locum, ubi ali-
quis est, ei, qui ipsum velit occidere.

*Monopolium ex remotione aliorum ven-
dendentium.*

18. Si quis vi vel fraude impedit
importantes merces in ciuitatem , fru-
mentum v. g. ut ipse solus vendat,
maiori scilicet pretio, quod tamen de-
scendisset, si illi non fuissent impediti,
peccat contra justitiam , & contrahit
onus restitutionis, ut ex se patet.

19. Si vero quis impedit solum
precibus & suatione, non peccat q con-
tra justitiam, modo vendat justo pre-
tio, quia non facit injuriam , sicuti nec
facit injuriam, ex communi sententia,
qui sine vi, vel fraude suadet testatori,
ne alicui legatum vel hæreditatem re-
linquat. Quod autem hic sit censem-

dum justum pretium , dicam mox à
numero 21. præterea an hic peccet, fal-
tem contra charitatem, ex dictis colligi
potest.

q Bon. l. c. n. 4.

*Monopolium ex inducente pen-
sriam.*

20. Eadem ratione excusari pos-
sunt r ab injustitia transferentes triti-
cum v. g. extra territorium, præscin-
dendo à legibus prohibentibus (quas
non obligare sub mortali, nisi quando
valde notabile damnum territorio pa-
ritur , vel nisi quando alia prava cir-
cumstantia esset, inclinat Reginaldus s,
nec videtur dissentire Bonacina t) sicut
enim possent domi illud occultare , fie
transferre ; hoc enim est, habere domi-
nium sue rei, id est de illa disponere si-
ne injustitia posse , ut ei libet; verum
hic etiam maximè est perpendendum,
quodnam sit justum pretium , & quo-
modo peccetur contra charitatem, mo-
do insinuato num. 14. & 15. illud vi-
deo, ejusmodi Monopolia esse semper
scrupulosa, & ad injustitiam valde
vergentia: nam propterea regulariter
cavenda.

r Bon. ib. n. 6. s Regin. l. 15. n.
51. t Bonac. de ref. d. 8. q. 1. p. 1. nr.
7. & 8.

Premium in Monopolio.

21. Dixi num. 6. illud premium
esse injustum, quod ortum habet ab in-
justa conventione. Semper igitur ad-
vertendum est , an premium ideo cre-
scat, quia vel ab uno , vel à multis co-
emptæ

